

بانک The Bank

مياشتي Monthly ماهنامه

۲۰۲ کته - ۱۴۴۵ ذوالقعدة الحرام - ۱۴۰۳ غویی

اتخاذ اقدامات ضد پولشویی

در بانکها و مؤسسات مالی غیر بانکی

ص ۵

د اف پی کارت له لارې کولای شئ چې په آسانه توګه
له خپلو بانکي حسابونو څخه پیسې وباسئ او د توکو او
خدمتونو د پېرلو اداینې ترسره کړئ. اف پی کارت
واخلئ او له آسانتیاوو څخه یې برخمن شئ.

د امتياز خاوند: د افغانستان بانک

کتنپلاوی: صدیق الله خالد، احمد جواد سداد او مفتي عبدالله آخندزاده

سرليکوال: شفيق الله بارز

مسؤل مدير: انور الله حيات

خبريال: سيد خالد خالقيار

ويزاين: خالد احمد فيضي

فوټوژورناليست: زيرك مليا

د وېش مسؤل: نصرت الله احمدزي

د چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

کال: اوولسم

پته: د افغانستان بانک

د ثبت کټه: ۶۵۸

ټليفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پاڼه: www.dab.gov.af

۱ اسلام او له بېوزلي سره مبارزه

۵ اتخاذ اقدامات ضد پولشویی در بانکها و مؤسسات مالی غیر بانکی

۱۰ له ستراتيژۍ تر عملة: د افغانستان بانک د بانکي څارنې لوی آمر سره مرکه

۱۵ چرا باید حساب بانکی داشته باشیم؟

۱۷ اقتصادي خبرونه

۱۹ نقش حیاتی د افغانستان بانک در ثبات اقتصادی و رشد پایدار

۲۱ د مخ پر زیاتیدونکي انفلاسیون پیچلتیاوې او حل لارې

۳۱ FACTORS INFLUENCING ONLINE TRUST AND REPEAT PURCHASE

د مضمونونو او مقالو مسئولیت د لیکوالانو پر غاړه دی. د مجلې د مقالو او انځورونو کارول د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

مسئولیت مضامین و مقالات به نویسندگان آن بر می گردد. استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

اسلام او له بېوزلۍ سره مبارزه

کې ټي د مدينې او د مدينې شاوخوا خلک له فقر څخه وژغورل او بيا د اسلامي دولت د لمنې له پراخېدو سره سم په تدريجي ډول اقتصادي وده او سوکالي د نړۍ لرې پرتو سيمو ته هم په غځېدو شوه. دا چاره د دې باعث شوه چې حتی ډيرو قومونو به هغه مهال د مسلمانانو هوسا او ښه ژوند ته په کتو دا غوره گڼله چې له مسلمانانو سره گډ

غوښتنو سره برابر دی، لارښوونې او اصول وضع کړي دي چې په تطبيق سره يې ټولنه له بېوزلۍ څخه په حتمي ډول ژغورل کېدای شي.

نړۍ د اسلامي تاريخ په لومړنيو مرحلو کې د دې برخې د عملي نمونو شاهد ده چې څرنگه رسول اکرم صلی الله عليه و آله وسلم په مدينه منوره کې د يو داسې تمدن بنسټ کېښود چې په لنډه موده

دا يو منل شوی واقعيت دی چې بېوزلي په بشري ټولنو کې يوه جدي ستونزه ده او د نورو بيلابيلو بشري ناخوالو او ستونزو د پيدا کېدو لامل کېږي. په همدې سبب د بشريت په تاريخ کې د هر تمدن او حاکم نظام هڅه دا وي چې بشريت له بېوزلۍ څخه وژغوري. د اسلام مبارک دين هم د يو رښتيني دين او د داسې قانون په توگه چې د فطرت له

ژوند وکړي.

دا چې د اسلام مبارک دین د یو قانون او نظام په توګه څرنگه اقتصادي وده او له بېوزلۍ سره مبارزه په خپلو لومړیتوبونو کې شامله کړې وه، په دې تړاو به دلته په مدینه کې د هغه وخت ستر یهودي عالم (چې وروسته په مشهورو صحابه کرامو کې حساب شو) عبدالله بن سلام (رضي الله عنه) د اسلام قبلولو له واقعي څخه استنباط وشي.

د تاریخ او سیرت کتابونو د عبدالله بن سلام رضي الله عنه د اسلام قبلولو حکایت خپله د هغه له خولې نقل کړی دی. عبدالله بن سلام رضي الله عنه وایي کله چې نبي عليه السلام له مکې څخه مدینې ته مهاجر شو او زه خبر شوم چې یو څوک له مکې څخه مدینې ته راغلی دی او ځان ته نبي وایي نو د آزماینې په پار یې خواته ورغلم، ترڅو ویې کورم چې آیا هغه ځانګړنې چې یو رسول یې باید ولري او زموږ په کتابونو کې یې یادونه شوې ده؛ په ده کې موندل کیږي او که نه؟ هغه وایي، کله چې مې دی ولید، یوه وړه ټولۍ پرې راټوله وه، خلکو ته یې لنډې او جامع خبرې وکړې. په خبرو کې یې لومړۍ جملې دا وې:

فَكَانَ أَوَّلُ شَيْءٍ سَمِعْتُهُ تَكَلَّمَ بِهِ، أَنْ قَالَ: ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَفْشُوا السَّلَامَ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ، وَصِلُوا الْأَرْحَامَ، وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ، وَالنَّاسُ نِيَامٌ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ)) ابن ماجه

ژباړه: ای خلکو! سلام (امنیت) خپور کړئ، (اړمنو ته) خواړه ورکړئ، ټولنیزې اړیکې وپالئ، د شپې په تیاره کې لمونځ وکړئ (له الله تعالی سره د لمونځونو له لارې اړیکې ټینګې کړئ) نو تاسو به په سلامتیا سره جنت ته داخل شئ.

د رسول الله عليه السلام دغو څلورو جملو په خپل مفهوم او محتوا کې دومره ژورې خبرې درلودلې چې د عبدالله بن سلام رضي الله عنه په څېر د یهودو د هغه وخت یو ستر عالم یې سم له لاسه تر تاثیر لاندې راځي او بیا د حدیث په پای کې خپله وایي چې د رسول الله عليه السلام د مخ له لیدلو او د هغه د خبرو له اورېدو سره پوه شوم چې دا شخص د رسالت او نبوت درواغجن مدعي نه شي کېدای، ځکه چې هغه په دې حدیث کې د انساني ټولنې د هوساینې څلور هغه بنسټیز اصول بیان کړي وو چې یواځې د الله تعالی یو رښتینی استازی یې بیانولای شي.

دې حدیث ته که ښه په دقت متوجه شو نو څلور مهمې خبرې پکې وینو: ۱- د امنیت عامول. ۲- د خلکو د خوراک غم خوړل. ۳- د ټولنیزو اړیکو ساتنه او پالنه. ۴- له الله تعالی سره د اړیکو پالنه په داسې ښه کول چې یواځې او یواځې الله تعالی ترې خبر شي او د هغه رضا په کې ولټول شي.

که د انساني ژوند طبیعت ته وګورو نو وینو چې همدا څلور اصول دي چې انساني ټولنه پرې د پرمختګ په لور مزل کولای شي. موږ وینو چې کله په ټولنه کې امنیت نه وي، نو هغه ټولنه د ترقۍ له مزله په تمامه معنی پاتې ټولنه ده، نو له دې امله امنیت تر هر څه لومړیتوب لري. له امنیت وروسته بنیادي کار د خلکو د اقتصادي حالت د ښه کولو پلان دی چې په مذکور حدیث کې د دې خبرې ذکر په (اطعموا الطعام) سره شوی دی، ورپسې د ټولنیزو اړیکو سالم ساتل او پالل مهم ګڼل شوي دي، چې دا هم د ټولنې د پرمختګ لپاره یو لازمي او حتمي اصل دی، او دا چې د اسلام مبارک دین د انسانانو ژوند د یو الله تعالی په امر او د هغه د قوانینو لاندې په داسې ډول تنظیمول غواړي چې هر فرد

پکې د الله تعالی رضا تر هر څه مقدمه وگڼي نو له دې امله د حدیث په پای کې د دې خبرې یوه حتمي یادونه هم شوې ده چې مسلمان باید په بشپړ اخلاص له الله تعالی سره په همیشني اړیکه کې وي او تر ټولو وروسته د دغو څلورو اصولو رعایتول په آخرت کې د جنت د مستحق کېدلو امتیاز بلل شوی چې دا تر ټولو ستره بريا ده.

دا چې په دې لیکنه کې له بېوزلۍ سره د مبارزې په عنوان بحث کېږي نو د یادو څلورو جملو څخه یواځې دلته د دویمې جملې (أطعموا الطعام) پر محتوی تمرکز کېږي. موږ له بېوزلۍ سره د مبارزې په برخه کې د اسلام مبارک دین د تشریحي او تفصیلي امورو لسگونه داسې موارد وینو چې ټول په ټولنه کې مسلمانان په دې مأموروي چې د دغو مواردو په عملي کولو سره په خپلو ټولنو کې د بېوزلۍ د کچې په له منځه وړلو او یا هم د بېوزلۍ د کچې په راټیټولو کې عملي برخه واخلي.

اسلامي شریعت له بېوزلۍ سره د مبارزې په برخه کې د فکر جوړونې او په ټولنه کې د شته وسائلو او اسبابو څخه په مناسبه او مؤثره توګه د کار اخیستنې په

لاره کې کار کړی دی. د فکر جوړونې اړوند د اسلام مبارک دین لخوا د فقیرانو د اصنافو د معرفي کولو اړخ ډیر مهم دی لکه، د فقیرانو، مسکینانو، مؤلفه القلوب، غلامانو، پوروړو، مسافرو، په ستونزو کې راګېرو وګړو، یتیمانو، کونډو، سوال کوونکو، بندیانو او نورو اصنافو راپېژندل یې یوه نمونه ده. که څوک د فقر خبره کوي، نو د ټولنې فقیران همدا خلک دي او د قرآن کریم په متن او احادیثو کې موږ د دغو اصنافو ذکر په ډیر زیات تکرار سره وینو. همدا ډول قرآن کریم په خپل متن کې یواځې د دغو اصنافو یادونه نه ده کړې، بلکې پر الله تعالی، آخرت او دین باندې باور درلودل یې له دغو خلکو سره په عملي مرسته کولو پورې مشروط کړي دي. الله تعالی په سورة الماعون کې هغه وګړي چې له یتیمانو او مساکینو سره مرسته نه کوي او یا نور شتمن وګړي دې ته نه هڅوي چې د دوی د اقتصاد د پیاوړي کولو په اړه عملي اقدام وکړي؛ په سخت وعید سره مخاطب کړي دي. د دوی دا کار یې د آخرت پر ورځ او یا هم پر دین باندې د باور په نه درلودلو، بلکې د دې ورځې په تکذیب یې تعبیر کړی دی او

د همدې برخې په دوام، د فکر جوړونې، هڅونې او دعوت په برخه کې اسلام نه دا چې پر هڅونې او دعوت بسنه نه کوي، بلکې د صدقاتو او خیراتو ترڅنګ یې د زکات فریضه د اسلام د یو بنسټیز رکن په توګه ټاکلې چې انکار ترې له اسلامه د انکار مترادف دی. زکات دومره زیات اهمیت لري چې د اسلامي فقهې او تقنین یوه غوښنه برخه د زکات د رکن په تشریح کې رانغښتل شوې ده. له بېوزلۍ سره د مبارزې په اړه د هڅونې په برخه کې د هغو نبوي دعاګانو یادونه هم اړینه ده چې نبي علیه السلام پکې له بېوزلۍ او غلبة الدین څخه پناه غوښتې ده او په مقابل کې یې هغه لاس (یدُ العلیا) غوره بللی دی چې ورکړه او اتفاق کوي. همدا ډول په اسلام کې ښه اقتصاد یو امتیاز بلل شوی.

دا ثابته مسئله ده چې د (أطعموا الطعام) حکم پر بنسټ بېوزلي یواځې په هڅونه او فکر جوړونې له منځه نه ځي. په همدې دلیل اسلام په دې برخه کې له اړوندو وسائلو عملي او اغېزناکه کار اخیستنه لازمه ګرځولې ده. په ټولنه کې د بېوزلۍ یو عمده علت د شتمنیو غیر عادلانه ویش او په بازار او سوداګرۍ

کې له ناسمو لارو د مال ترلاسه کول دي. اسلام په لومړي سر کې په خپلو اتباعو هره هغه لاره تړلې او حرامه کړې چې د هغې له لارې د بل مسلمان حق او مال خوړل کېږي. د سود، احتکار، قمار او نورو لارو چارو تحریم د همدې لړۍ یوه برخه ده.

بازار یو له هغو وسائلو څخه دی چې خلک پکې د مختلفو کسبونو په کارولو سره مال او د اړتیا وړ توکي تولیدوي، پلوري، پېري او د خپل اقتصاد د ښه کولو هڅه پکې کوي. قرآن کریم د بازار اهمیت ته په کتلو د بازار د اصلاح قضیه ډیره جدي نیولې او څېړلې ده. د میزان او تلې په استعمال کې د ظلم نه کولو موضوع یوه له هغو موضوعاتو څخه ده چې قرآن کریم پرې ډیر ټینګار کړی دی. د الْمُطَفِّين سورت یې د یوې بېلګې په توګه یادولای شو. همدا ډول الله تعالی په قرآن کریم کې موږ ته د شعیب علیه السلام د رسالت یو له مهمو مسئولیتونو څخه د بازار اصلاح کول ښيي او یادونه یې په تکراري ډول موجوده ده. همدا ډول الله تعالی په قرآن کریم کې د شتمنیو د ښه مدیریت، زراعت، سوداګرۍ (بیع و شراء)، د

اوسپنې، کښتیاو او څارویو د خلقت او تسخیر په علتونو کې د دې یادونه کړې چې دا زموږ د منفعت اسباب دي او تلقین یې راکړی دی چې په سمه توګه ترې د کار اخیستلو له لارې د الله تعالی شکر عملي کړو.

موږ د رسول الله علیه السلام په مبارکو احادیثو، د خلفاء راشدینو او د صحابه کرامو رضوان الله علیهم په تاریخ کې د کسب او کار د زدکړې او د فضیلت زیات ترکیز وینو. همدا ډول موږ د اسلامي فقهې په متونو کې د صناعت، مساقات، مضاربت، مرابحې، مشارکت، کفالت، د حسنه قرض او نورو مواردو په اړه ډیر اوږده او مفصل بحثونه وینو چې حتی وړې وړې جزئې یې په مختلفو تعبیرونو تشریح شوې دي.

پایله

په دې لیکنه کې د اسلام له نظره له بېوزلۍ سره د مبارزې په برخه کې د مختلفو مواردو ډیرې لنډې لنډې یادونې او مختصرې اشارې موږ ته په بشپړ ډول دا روښانوي چې د اسلام مبارک دین یو داسې کامل دین دی چې په ټولنه کې د بې عدالتیو له منځه وړل یې بنیادي داعیه ده. بېوزلي په ټولنه کې د شته بې عدالتیو

مباشر تاثیر دی او د دې تاثیر دوام بیا ذاتاً خپله بې عدالتي هم ده، په همدې دلیل د اسلام مبارک دین ګڼې لارښوونې او حتمي قواعد لازم کړي دي، ترڅو د اسلام د تطبیق عملي تاثیر په ټولنه کې د بېوزلۍ د کمېدو او د محوه کېدو په برخه کې عملي او د احساسیدو وړ تعبیر ترسترګو شي.

اسدالله شهاب

د اسلامي بانکولۍ او مالي خدماتو د

څارنې کارکوونکی

اتخاذ اقدامات ضد پولشویی در بانکها و مؤسسات مالی غیر بانکی

جرایم سازمان یافته به روش های متفاوت نظام اقتصادی و پولی کشور را مورد هدف قرار می دهد، تنوع این جرایم به طور عمده به این روش ها مرتبط است. جرم پولشویی یکی از پیامدهای جرایم سازمان یافته اقتصادی به شمار می رود.

یکی از ویژگی های اساسی در تمام جرایم سازمان یافته اقتصادی ارتباط با سیستم پولی و بانکی است. از این رو، پروسه پولشویی در سیستم بانکی و پولی کشور از گزینه های اصلی برای مرتکبین جرم پولشویی به

شمار ميرود. گاهي اين پروسه مي تواند تاثير منفي و جبران ناپذير را بر سيستم پولي کشور بگذارد. بر اين اساس، در ماده ۴۹۸ فصل دوم باب ششم کود جزای کشور، ارتکاب اعمال ذيل با داشتن آگاهي در مورد غير قانوني بودن منشاى وجوه دارايي، جرم پولشويى شناخته ميشود (انتقال يا تغيير وجوه و دارايي داراي منشاى غير قانوني، پنهان نمودن يا تغيير شکل دادن ماهيت واقعي، منبع، موقعيت، چگونگي تصرف، انتقال يا حق مالکيت وجوه و دارايي).

موارد متذکره کود جزا يکي از دلايل اصلي اخلال در سيستم پولي و بانکي کشور دانسته شده است. در اين جا سوال مهم ايجاد مي شود که چگونه سيستم بانکي کشور (د افغانستان بانک) مي تواند مانع تحقق جرم پولشويى گردد؟ در اين مقاله راهکار هاي اصلي را که د افغانستان بانک در راستاي مبارزه ضد پولشويى در کشور روي دست دارد و براي پيشگيري از اين مشکل اتخاذ شده، بررسي مي کنيم. اين راهکارها عبارت از چگونگي نظارت بانک مرکزي بر بانک ها و مؤسسات مالي غير بانکي و وضع و تصويب

قوانين و مقررات، طرزالعمل ها و رهنمودها جهت کنترول سيستم بانکي و مؤسسات مالي غير بانکي مي باشند.

نظارت د افغانستان بانک به هدف جلوگيري از پولشويى

د افغانستان بانک مؤظف است تا بر فعاليت بانک ها و رعايت و همسويى آنها با قوانين و مقررات، طرزالعمل ها و رهنمودها، نظارت همه جانبه داشته باشد. از يرو، قانون بانکداري کشور، در ماده ۹۹ بند (۱) در مورد نظارت بانک مرکزي چنين صراحت دارد "بانک داخلي، شرکت هاي تابع و وابسته فرع و دفتر نمايندگي بانک غير مقيم که در افغانستان فعاليت مي نمايند، توسط نظارت کنندگان د افغانستان بانک يا بررسان که از طرف د افغانستان بانک تعيين مي شود، نظارت مي گردند وساير مواد اين ماده که در باره نظارت از بانک هاي داخلي و خارجي صراحت داشته قابل تطبيق بالاي اين مؤسسات مي باشد" و همچنان ماده دوم و بند ششم فصل اول، قانون د افغانستان بانک در مورد نظارت از بانک ها و مؤسسات مالي غير بانکي چنين صراحت دارد "صدور يا ثبت جواز، تنظيم و نظارت بر بانکها، صرافان اسعار، عرضه

کنندگان خدمات پولي، مجريان سيستم پرداخت، عرضه کنندگان خدمات پرداخت اسناد بهادار، مجريان سيستم انتقال اسناد بهادار و ساير اشخاصي که د افغانستان بانک ميتواند مطابق احکام قانون از آنها نظارت نمايد.

اقدامات پيشگيرانه بانک مرکزي را در سه مرحله ميتوان خلاصه کرد:

• اطلاع رسانی عمومی و آگاهی

عامه در باره مقررات مبارزه ضد

پولشويى: اطلاع رسانی عمومی و

آگاهي عامه در باره قوانين، مقررات، طرزالعمل ها و رهنمود ها مربوط به پولشويى از طريق رسانه هاي صوتي و تصويري و صفحات اجتماعي مربوط به د افغانستان بانک و ساير ادارات ذيربط صورت ميگيرد. و همچنان د افغانستان بانک بمنظور ارتقای ظرفيت آگاهي کارمندان بانک ها و مؤسسات مالي غير بانکي از قوانين و مقررات مربوط به جلوگيري از پولشويى و شناسايي خطرات و شيوه هاي پولشويى برنامه ارتقای ظرفيت مؤثر را براي اين مؤسسات راه اندازي مي نمايد.

• بررسي شرايط در زمان تاسيس:

حين اخذ جواز مالکين بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي نبايد دارای سابقه جرمی و باقیداری مالیاتی باشند. همچنان این مالکین به منظور تاسیس و اخذ جواز سرمایه اولیه تاسیس شرکت و به منظور اعتبار و پاسخگو بودن، تضمین را باخود داشته باشند و همچنان این شرکت ها باید دارای پالیسی ها و طرز العمل ها و رهنمود های مبارزه ضد پولشویی باشند و اساسنامه و ساختار تشکیلاتی نیز از جمله الزامات این مؤسسات است.

• **نظارت بر فعالیت :** بعد از اخذ جواز و حين فعالیت، بررسان بانک مرکزی در نظارت همه جانبه، اجرای تعهدات بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي را در قبال قوانین و مقررات، طرز العمل ها و رهنمودهای ضد پولشویی را در بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي ارزیابی می کنند و بعد از نظارت و ارزیابی اطمینان حاصل می نمایند که بانک و موسسه مالی غير بانکي تحت بررسی در فعالیت های پولشویی دخیل نیست. همچنین ناظران در جریان نظارت و ارزیابی خود از درج معاملات مشکوک و نقدی

بزرگ اطمینان حاصل می نمایند.

تدابیر قانونی و مقرراتی ضد پولشویی

د افغانستان بانک از تمام نهاد های مالی می خواهد تا چارچوب موثر اقدامات پیشگیرانه، سیستم های کنترل و شیوه های را برای مدیریت خطرات پولشویی توسعه دهند. داشتن کنترل لازم و طرز العمل های دقیق و کافی برای مؤسسات مالی غير بانکي و بانک های مجوز که در افغانستان فعالیت می نمایند، مهم پنداشته می شود تا از مشتریانی که با آنها معاملات و روابط تجارتي برقرار می کنند، شناخت کافی داشته باشند. در صورت عدم موجودیت این مراقبت ها، بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي در معرض خطرات اعتباری، عملیاتی، و خطر حقوقی قرار خواهند گرفت که منجر به ضرر مالی قابل ملاحظه خواهد شد.

هدف از چارچوب قانونی مبارزه با پولشویی برای بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي اتخاذ اقدامات پیشگیرانه و کشف فعالیت های مرتبط با پولشویی و محافظت آنها در برابر سوء استفاده توسط مجرمین و متخلفین است که در نتیجه باعث محافظت از شهرت آنها و به حد

اقل رساندن خطر عملیاتی می گردد. بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي زمانی از خطرات پولشویی مصون مانده می توانند که وظایف خویش را در قبال مبارزه با پولشویی انجام دهند.

چرا قانون و مقررات ضد پولشویی مورد نیاز است ؟

در اینجا تنها چند موارد از شیوه های که قوانین و مقررات به جلوگیری از خطرات پولشویی و سایر جرایم مالی کمک می کند، بیان می گردد:

• **کاهش جرایم مالی:** با موجودیت و تطبیق قانون و مقررات، طرز العمل و رهنمودهای جامع ضد پولشویی، بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي می توانند خطرات پولشویی و سایر جرایم مالی را در کشور کاهش دهند. به دلیل افزایش سطح نظارت از بانک ها و مؤسسات مالی غير بانکي در تطبیق قوانین و مقررات، طرز العمل ها و رهنمودها، این مؤسسات ملزم به گزارشدهی به بانک مرکزی به عنوان بخشی از تعهدات مبارزه با پولشویی میشوند.

• **تدابیر شناخت مشتری:** قانون و مقررات ضد پولشویی تضمین می

کند که بانک ها و مؤسسات مالی غیر بانکی برای اطمینان از اینکه بدانند مشتریان شان چه کسانی هستند، بررسی های لازم را در باره مشتریان انجام می دهند. شناسایی مشتریان به بانکها و مؤسسات مالی غیر بانکی کمک می کند تا فعالیت های مشکوک را قبل از تبدیل شدن به یک مشکل، علامت گذاری کنند و همه اسناد مرتبط به شناخت مشتری را اخذ نمایند.

• **افزایش شفافیت:** موجودیت قوانین و مقررات جامع ضد پولشویی و سایر جرایم مالی زمینه آسانتر برای نظارت و بررسی هر گونه فعالیت مشکوک را بر بانک و مؤسسات مالی غیر بانکی و همچنان برای ادارات ذیربط فراهم می کند که سبب ایجاد شفافیت بیشتر در سیستم مالی می گردد.

اتخاذ تدابیر جزایی برای مرتکبین جرم پولشویی

بر اساس قانون جلوگیری از پولشویی و عواید ناشی از جرایم به مرتکبین جرم پولشویی در صورت ارتکاب جرم پولشویی تدابیر مختلف جزایی در نظر گرفته شده اند که در قوانین مربوطه

تفصیلاً ذکر گردیده اند.

تدابیر و معیار های مبارزه ضد پولشویی و سایر جرایم مالی در اسناد بین المللی

جوامع بین المللی در جهت مبارزه با پول های غیر قانونی و حاصل از فعالیت های مجرمانه معیار ها و اسنادی را به تصویب رسانده اند که مهم ترین آنها به شرح ذیر می باشد:

• **کنوانسیون وین ۱۹۸۸:** به موجب این سند، از دولت ها خواسته شد که علاوه بر مبارزه با قاچاق مواد مخدر و تابلت های نشه آور، تدابیری را جهت مبارزه با درآمد های نامشروع (پولشویی) همچون تعدیل قواعد رازداری در بانک ها و مؤسسات اقتصادی، اتخاذ نمایند.

• **کنوانسیون پالرمو ۲۰۰۰:** به موجب این کنوانسیون از دولت ها خواسته شد که علاوه بر مصادره کردن درآمدهای جرمی سازمان های فراملی، درآمدهای مظنون به عواید حاصل از جرم را نیز در صورت اثبات نشدن سلامت منشای آنها، ضبط نمایند. همچنین بانک ها و سایر مؤسسات موظف به گزارش دادن

پول های مشکوک به نهاد های امنیتی و مراجع ذیربط در جهت مبارزه با پولشویی هستند.

• گروه اقدامات مالی (FATF):

گروه ویژه اقدامات مالی (FATF) ناظر جهانی پولشویی و تامین مالی تروریسم است. استاندارد های بین المللی را تعیین می کند که هدف آن جلوگیری از فعالیت های غیر قانونی و آسیب هایی که از ناحیه پولشویی و سایر جرایم جامعه وارد می شود، می باشد.

سفارشات چهل گانه این گروه که آخرین بار در سال ۲۰۲۳ میلادی مورد بازنگری قرار گرفت، تدابیری را مقرر می کنند که به موجب آنها کشور ها باید حسب مورد، اقداماتی را شامل شناسایی خطرات، تدوین طرزالعمل ها و انجام هماهنگی های لازم در سطح ملی، رسیدگی قضایی به جرایم پولشویی، تامین مالی تروریسم و تامین مالی اشاعه سلاح های کشتار جمعی، اتخاذ تدابیر پیشگیرانه پولشویی برای بخش مالی و سایر بخش های تعیین شده، اعطای اختیارات و مسوولیت هابه مراجع ذیصلاح (مانند نهادهای

نظارتی، مراجع تنفیذ قانون و مراکز انجام تحقیقات در باره جرایم) و سایر اقدامات سازمان یافته، افزایش شفافیت و تسهیلات همکاری های بین المللی انجام دهند.

• صندوق بین المللی پول (IMF)

صندوق بین المللی پول به شکل گیری سیاست های مبارزه و مقابله با پولشویی در سطح جهانی و بصورت مختص در شکل گیری چارچوب های قانونی و مقرراتی در سطح ملی برای اعضای خود کمک کرده است. مسایل مربوط به ثبات مالی در تمام وظایف صندوق بین المللی پول نظیر نظارت، اعطای اعتبارات و توسعه ظرفیت پوشش داده می شود. در ماده ۴ مشاوره، کارکنان مشاوره سیاستی در مورد مسایل کلان و مهم مبارزه ضد پولشویی را ارایه می دهند. موضوعات مربوط به مبارزه ضد پولشویی و مربوط به سلامت و ثبات بخش مالی را به عنوان بخشی از برنامه های ارزیابی بخش مالی (FSAPs)

پوشش می دهد. همچنین صندوق بین المللی پول دارای برنامه ارتقای ظرفیت گسترده ای در زمینه مبارزه با پولشویی است و کمک های فنی دوجانبه، منطقه ای و موضوعی را به اعضا ارایه می کند. علاوه بر این، صندوق بین المللی پول همچنین از طریق مشارکت تنظیم استاندارد ها و ارزیابی کشور ها در برابر معیارهای بین المللی مبارزه ضد پولشویی و همکاری در زمینه گفتگو درباره طرز العمل ها و کار تحلیلی، به ساختار جهانی مبارزه ضد پولشویی کمک می کند.

نتیجه گیری:

سیستم پولی و بانکی که مهم ترین سیستم تاثیر گذار بر نظام اقتصادی است، مسئولیت انحصاری در پیشگیری از جرم پولشویی را بر عهده دارد و از آنجا که میزان موفقیت سیستم بانکی در پیشگیری از جرم مزبور با درجه سلامت نظام اقتصادی ارتباط مستقیم دارد، در سیستم بانکی اکثر کشور ها توجه ویژه ای به این

جرم شده است. در اینجا راهکار پیشگیرانه مناسب از طریق چگونگی نظارت د افغانستان بانک بر بانک ها و مؤسسات مالی غیر بانکی به غرض جلوگیری از پولشویی مشخص و موارد مهم آن برجسته گردید. اولین راهکار اطلاع رسانی عمومی و آگاهی عامه در باره چارچوب مقرراتی مربوط به ضد پولشویی در بانک ها، مؤسسات مالی غیر بانکی مردم است تا از یک طرف گستره ارتقای ظرفیت کارمندان این موسسه ها بلند رفته و در امر مبارزه با پولشویی با استحکام بیشتر مبارزه نمایند و از جانب دیگر سطح آگاهی مردم در رابطه به مبارزه به پولشویی را افزایش نماید.

منابع و ماخذ:

- ۱- قانون د افغانستان بانک / ۲- قانون بانکداری افغانستان / ۳- قانون جلوگیری از پول شویی عواید ناشی از جرایم / ۴- مقررہ مسئولیت ها و اقدامات باز دارنده ضد پول شویی و تمویل تروریزم
- ۵- مقررہ تنظیم و نظارت مؤسسات پول الکترونیکی / ۶- مقررہ تنظیم و نظارت فعالیت صرافی ها و خدمات پولی / ۷- The FAFT recommendations (fatf-gafi.org)
- ۸- Sanction Scanner: Anti Money Laundering Solutions- Sanction Scanner-۹ international Monetary Fund (imf)

له ستراتیژۍ تر عمله:

د افغانستان بانک د بانکي څارنې لوی آمر سره مرکه

د افغانستان بانکي سکتور په تېرو څه کم دریو کلونو کې له ډیرو لوړو ژورو سره مخ شو. د افغانستان بانک د خپلو اغېزناکو ستراتیژیو او پالیسیو پر مټ د افغانستان بانکي سکتور په تېرو څه کم دریو کلونو کې له ډیرو لوړو ژورو سره مخ شو. د افغانستان بانک د خپلو اغېزناکو ستراتیژیو او پالیسیو پر مټ وکولای شول چې ننگونې پر فرصت بدلې کړي او بانکي سکتور بیرته پر پښو ودروي. په دې برخه کې د افغانستان بانک مشرتابه، بیلابیلو آمریتونو او د بانک مسلکي او تجربه لرونکو کارکوونکو مؤثر رول لوبولای دی. د بانک مجله په پام کې لري ترڅو د افغانستان بانک د بیلابیلو آمریتونو دندې،

مسئولیتونه او لاسته راوړنې له گرانو لوستونکو سره شریکې کړي. د افغانستان بانک د خپرونو مدیریت د افغانستان بانک د بانکي څارنې لوی آمر ښاغلي شیخ عبدالرحمان قانت سره د یاد آمریت د کړنو او فعالیتونو په اړه مرکه کړې ده. دا چې د افغانستان بانک د بانکي څارنې لوی آمریت کومې دندې او مسئولیتونه لري، د افغانستان اسلامي امارت تر بیا ځلي فتحې وروسته یې چارې څنگه مدیریت کړې او راتلونکي پلانونه یې څه دي، دلته یې لوستلای شو.

په هغو سیمو کې چې له دې وړاندې پکې بانکي نمایندګۍ موجودې نه وې، نوې نمایندګۍ پرانیستل شوې دي او د هېواد په ډیرو ولایتونو کې د صرافۍ خپلکاره ماشینونه (ATM) فعال شوي دي.

خبريال: ښاغلی قانت صاحب، مننه چې وخت مو راکړ، ترڅو د افغانستان بانک د بانکي څارنې لوی آمریت په استازیتوب ستاسو له خولې له درنو هېوادوالو سره معلومات شریک کړو. که په لومړي سر کې راته ووايست چې په تېر یوه کال

کې ستاسو عمده لاسته راوړنې څه وې، مندوی به مو یم؟
قانت صاحب: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقين و الصلاة و السلام علی سید الانبیا و المرسلین
ډیره مننه!

د افغانستان اسلامي امارت تر بیا ځلي فتحې وروسته د دې بانک چارې په داسې یو وضعیت کې د افغانستان بانک مشرتابه ته وسپارل شوې چې مالي او بانکي سکتور له زیات شمېر ستونزو سره لاس او گریوان وو، خو د الله پاک په نصرت سره هر څه په ښه ډول مدیریت شول او دا دی نن موږ د بانکي سکتور په برخه کې د پام وړ لاسته راوړنې لرو.

موږ په تېر یو کال کې توانیدلي یو هغه محدودیتونه چې په سوداګریزو بانکونو کې د درنو پېرودونکو په امانتونو رامنځته شوي وو، هغه د پخوا په پرتله را کم

کړو. په نویو حسابونو باندې هېڅ ډول محدودیت نشته، د بانکي سیستمونو له لارې د نړۍ هېوادونو ته د پیسو لېږد رالېږد عملاً جریان لري، پر بانکونو باندې زموږ څارنې په ښه ډول روانې دي، په هغو سیمو کې چې له دې وړاندې پکې

بانکي نمایندګۍ موجودې نه وې، نوې نمایندګۍ پرانیستل شوې دي او د هېواد په ډیرو ولایتونو کې د صرافۍ خپلکاره ماشینونه (ATM) فعال شوي دي.

خبريال: د افغانستان اسلامي امارت تر فتحې وروسته کله چې چارې د دې بانک مشرتابه ته وسپارل شوې، وړاندوینې دا وې چې د هېواد بانکي سکتور به له ستونزو سره مخ شي. نه یواځې دا چې په بانکي سکتور کې ستونزې زیاتې نه شوې بلکې په دې برخه کې د پام وړ پرمختګ راغی تاسو د دې غوره مدیریت راز په څه کې وینئ؟

د الله پاک په نصرت، د افغانستان بانک د مشرتابه ژمنتیا، صداقت او د مسلکي کادرونو شتون هغه څه وو چې بانکي سکتور یې په غوره ډول مدیریت کړ.

قانت صاحب: رښتیا هم چې د افغانستان اسلامي امارت تر فتحې وروسته د بانکي سکتور چارې په داسې یو وضعیت کې د افغانستان بانک مشرتابه ته وسپارل شوې چې په دې برخه کې ډیرې ستونزې موجودې وې. د الله پاک په نصرت، د

افغانستان بانک د مشرتابه ژمنتيا، صداقت او د مسلکي کادرونو شتون هغه څه وو چې بانکي سکتور يې په غوره ډول مدیریت کړ.

لکه څرنګه چې مخکې یادونه وشوه هغه مهال چې موږ د افغانستان بانک ته نوي راغلو بانکي سکتور له ګڼ شمېر ستونزو سره لاس او ګریوان وو. د دې لپاره چې چارې په ښه ډول مدیریت شي د افغانستان بانک د مشرتابه پلاوي په مشرۍ د سوداګریزو بانکونو له استازو سره ګټورې تخنیکي ناستې تر سره شوې.

کله چې راته د بانکي سکتور د وضعیت په اړه هر اړخیز معلومات حاصل شول او د نغدینګی حال هم راته معلوم شو، تر هغې وروسته مو پرېکړه وکړه چې د بانکونو دروازې د مشتریانو پر مخ خلاصې کړو. بانکونو ته مو د غوره خدمتونو وړاندې کولو په موخه مؤثر

متحدالمال مکتوبونه واستول، د مشتریانو پر امانتونو مو د چارو د لا ښه مدیریت لپاره یو شمېر محدودیتونه رامنځته کړل، دا محدودیتونه د وخت په تېرېدو سره را کم شول. همدارنګه په سوداګریزو بانکونو کې مو د خپلو څارنو برخې

زیاتې کړې، تر څو وکولای شو د پخوا په پرتله غوره څارنې تر سره کړای شو. خبریال: تاسو په خپلو خبرو کې یادونه وکړه چې په بانکونو کې د نغدینګی وضعیت ته په پام سره مو د مشتریانو پر امانتونو یو شمېر محدودیتونه رامنځته کړل، دا محدودیتونه څومره ګټور وو او د محدودیتونو د لرې کولو او یا نور هم را کمولو لپاره اراده شته؟

د بانکونو د څارنې لوی آمریت د افغانستان بانک په تشکیلاتي جوړښت کې یو له مهمو او بنسټیزو آمریتونو څخه دی چې موخه یې په ټولیزه توګه له بانکونو سره د امانت ایښودونکو د امانتونو له خوندیتوب او پر بانکي نظام باندې د اړوندو قوانینو او مقرراتو له پلي کېدو څخه ډاډ ترلاسه کول دي.

قانت صاحب: کله چې موږ د بانکونو د نغدینګی وضعیت ولید د نړیوالو هېوادونو تجربو ته په کتو مو پرېکړه وکړه چې د چارو د لا ښه مدیریت لپاره د مشتریانو پر امانتونو یو شمېر محدودیتونه وضع کړو. دا محدودیتونه د دې لامل شول

چې موږ د نغدینګی په برخه کې له ستونزو سره مخ نه شو او وکولای شو چې په یو وخت کې مشتریانو ته د دوی د امانتونو یوه برخه ورکړو.

باید یادونه وکړم کله چې په هېوادونو کې بحرانونه رامنځته کېږي، سیاسي بدلونونه راځي او یا طبیعي آفات رامنځته کېږي، خلک خپل مالونه که هغه پیسې وي او یا هم نور توکي ترلاسه کوي او له ځان سره یې ساتي. دا چاره په وروسته پاتې ټولنو کې په تېره بیا هغو ټولنو کې چې د هغوی د مالي سواد کچه ټیټه وي، ډیره رامنځته کېږي. کله چې د افغانستان اسلامي امارت فتحه تر لاسه کړه او د بانکونو دروازې د څو محدودو ورځو لپاره د مشتریانو پر مخ بندې شوې، دې چارې د خلکو پر روحيې اغیزه وکړه او غوښتل یې چې د بانک په پرانیستل کېدو سره باید خپلې ټولې پیسې له بانکونو څخه وباسي.

کله چې د بانکونو دروازې د مشتریانو پر مخ پرانیستل شوې، ټولو مشتریانو د پیسو اخیستلو تقاضا درلوده، همدې تقاضا او د نغدینګی وضعیت ته په پام، دا محدودیتونه رامنځته شول چې دا

محدودیتونه په اول کې زیات او د وخت په تېرېدو سره را کم شول. هڅه مو دا ده چې په دې برخه کې لا ډیر پرمختګ رامنځته شي او د پتمنو هېوادوالو لپاره د بانکي سکتور له لارې معیاري خدمتونه وړاندې شي.

باید ووايم چې دا تجربې د نړۍ په نورو هېوادونو کې هم شوې دي. افغانستان د نورو هېوادونو تجربو ته په کتو، ډیر ښه روان دی او توانیدلای دی چې د محدودیتونو کچه د دوی په پرتله ژر را کمه کړي او په دې برخه کې ښه پرمختګ ولري.

خبريال: د بانکي څارنې د آمریت د جوړښت په اړه راته وواياست، څومره کارکوونکي لری او آیا پخواني کارکوونکي هم در سره شته او که نه؟

قانت صاحب: د بانکونو د څارنې لوی آمریت د افغانستان بانک په تشکيلاتي جوړښت کې یو له مهمو او بنسټیزو آمریتونو څخه دی چې موخه یې په ټولیزه توګه له بانکونو سره د امانت اېښودونکو د امانتونو له خوندیتوب او پر بانکي نظام باندې د اړوندو قوانینو او مقرراتو له پلي کېدو څخه ډاډ ترلاسه کول دي. د دې

آمریت بنسټ د ۲۰۰۳ میلادي کال په وروستیو کې اېښودل شوی دی. په لومړیو کې د دې آمریت د کارکوونکو شمېر ۱۲ کسان وو، خو د وخت په تېرېدو سره یې د کارکوونکو شمېر زیات شو چې دا مهال د بانکونو د څارنې په لوی آمریت کې نږدې ۱۵۰ کسان په دندو بوخت دي. د دې کارکوونکو اکثریت یې پخواني کسان دي چې ټول یې په مالي او بانکي برخو کې د پراخو تجربو او لوړو زدکړو لرونکي دي. نوي کسان چې په دې آمریت کې په دندو ګمارل شوي دي هغوی هم په یادو برخو کې پراخې تجربې لري او د لوړو زده کړو لرونکي دي.

خبريال: ښاغلی قانت صاحب، مهرباني وکړئ د دې آمریت د عمده موخو او دندو په اړه راته وواياست؟

قانت صاحب: باید ووايم چې د بانکونو د څارنې د لوی آمریت عمده او بنسټیزې موخې د خلکو د امانتونو خوندیتوب او د غیر خوندي بانکي کړنو د مخنیوي په موخه د افغانستان بانک د بانکوالۍ د قانون، مقرراتو، متحدالامال مکتوبونو او نورو دستورونو له پلي کولو څخه ډاډ

ترلاسه کول، د یوه سالم او با ثباته بانکي نظام درلودل، پر بانکي نظام او اقتصادي ټيکاو باندې د داخلي او بهرنیو وګړو باور ساتل او د سالمې څارنیزې، مقرراتي اچانې جوړول، پرمختیا، او د جدي او اغیزناکه بانکي مراقبتي تدابیرو تر لاس لاندې نیول دي.

د دې کارکوونکو اکثریت یې پخواني کسان دي چې ټول یې په مالي او بانکي برخو کې د پراخو تجربو او لوړو زدکړو لرونکي دي. نوي کسان چې په دې آمریت کې په دندو ګمارل شوي دي هغوی هم په یادو برخو کې پراخې تجربې لري

همدارنګه د بانکونو د څارنې د لوی آمریت بنسټیزې دندې او مسئولیتونه د اړوندو اسنادو له بشپړېدو وروسته پر شرایطو برابر او اشخاصو ته د بانکي کړنو جواز صادرول او د بانکونو لپاره د نمایندګیو د جوړولو اجازه لیک صادرول، د ناخوندي بانکي کړنو د مخنیوي په موخه د قانون، مقرراتو او

بانکي لارښودونو جوړول، تدوینول او یا تعدیلول، د بانکوالی د قانون، مقرراتو او متحدالمال مکتوبونو له پلي کېدو څخه د ډاډ ترلاسه کولو په موخه د ساحې دننه د هر اړخیزو څارنو ترسره کول او د کیمبل د درجه بندۍ له سیستم سره سم د بانکونو درجه بندي کول؛ د وضع شوو تنفيذي اقداماتو د پلي کولو او د ځانگړو مواردو د بیا کتنې په موخه د ځانگړو، موخه ایزو او تعقیبي څارنو ترسره کول، د ریاست د قدرمن مقام او د بانکونو د څارنې د لوی آمریت د ستراتیژيو پر بنسټ د نغدو پیسو د غیر مترقبه څارنو ترسره کول، د تنفيذي اقداماتو د شرایطو وضع کول، د بانکي ستونزو له منځه وړل او د ضعیفو بانکونو د وضعیت ښه کول او داسې نورې کړنې شاملې دي.

خبريال: که څه هم مخکې مو د یو شمېر لاسته راوړنو یادونه وکړه، غوره بولم چې درانه لوستونکي په واضح ډول پوه شي چې ستاسو د آمریت عمده لاسته راوړنې څه دي؟

قانت صاحب: یو ځل بیا غواړم یادونه وکړم چې موږ وټوانیدو چې د هېواد بانکي سکتور په پښو ودروو او داسې

مسیر ته یې برابر کړو چې وکولای شي درنو هېوادوالو ته د نړیوالو معیارونو سره سم خدمتونه وړاندې کړي. دا مهال د محدودیتونو کچه راټیټه شوې ده، د نړیوالو لېږدونو په برخه کې پرمختګ لرو، د صرافۍ خپلکاره ماشینونه (ATM) د هېواد په ټولو ولایتونو کې فعال دي. د برېښنايي بانکوالی د پراختیا په موخه مو کولې ګامونه پورته کړي دي. په هغو سیمو کې چې له دې وړاندې هلته بانکي سکتور فعالیت نه درلود اوس هلته نوې نمایندګۍ پرانیستل شوې دي. او د چارو د ښه والي په موخه د قوانینو او مقرراتو اغېزناک چوکاټونه جوړ شوي دي.

خبريال: راتلونکي پلانونه مو څه دي؟

موږ وټوانیدو چې د هېواد بانکي سکتور په پښو ودروو او داسې مسیر ته یې برابر کړو چې وکولای شي درنو هېوادوالو ته د نړیوالو معیارونو سره سم خدمتونه وړاندې کړي.

په بانکي سکتور کې د مشتریانو پر امانتونو د محدودیتونو له منځه وړل، د هېواد په ټولو برخو کې د غوره بانکي

آسانتیاوو رامنځته کول، له ټولو نړیوالو مالي او بانکي بنسټونو سره د غوره اړیکو ساتنه، د ټولنې هر وګړي ته په بانکي سکتور کې د حساب پرانیستل او دې برخې ته د دوی هڅونه، پر بانکي سکتور د څارنې لارډیروول، د برېښنايي بانکوالۍ پراختیا او د خلکو تر کورونو د بانکي خدمتونو رسول زموږ راتلونکي پلانونه دي.

خبريال: مننه چې وخت مو راکړ او زموږ سره مرکې کولو ته حاضر شؤ! قانت صاحب: له تاسو هم مننه.

چرا باید حساب بانکی داشته باشیم

نویسنده: زیرک ملیا فوتو ژورنالیست د افغانستان بانک

در جهان امروز میلیون ها تن حسابات مختلف بانکی دارند و معاملات پولی کوچک و بزرگ شان را با استفاده از خدمات بانکی انجام داده از سهولت ها و مزایای آن بهره مند می شوند. علت اساسی که مردم را وادار می دارد تا حساب بانکی داشته باشند، خطرات نگهداری پول نقد در منزل، دکان، دفتر و دیگر مکانها می باشد. نگهداری پول در مکانهای غیر از بانک، میزان خطرات آن را به مراتب بیشتر افزایش می دهد زیرا امکان حریق، سرقت، سیل و دیگر آفات وجود دارد که می تواند صدمه را به پول نقد وارد کند و سبب از بین رفتن سرمایه نقدی شود. در عصر حاضر شاهد آنیم که در یک چشم به هم زدن رویداد های طبیعی و غیر طبیعی در جهان مانند زلزله ها، سرازیر شدن سیلاب ها، آتش سوزی ها و دیگر عوامل مانند جنگ های ویرانگر رخ می دهند و در نتیجه مردمان همه هست و بود شان را از دست می دهند که ده ها مورد آن در سال های گذشته و سال روان در کشورهای جهان رخ داده است. ازینرو، افراد برای حفظ سرمایه های نقدی همانند پول نقد، زیور آلات، اشیای قیمتی و اسناد با ارزش خویش، بانکها را انتخاب می نمایند. بانکها مکان مطمئن و قابل اعتبار برای حفظ و نگهداری سرمایه مردم می باشند. چنانکه شاهد هستیم در سال های ۱۳۷۰ در زمان جنگ های داخلی در کشور اکثریت هموطنان ما اعم از تجار، سرمایه داران و مردم عام در اثر جنگ خانه ها و سرمایه های شان را از دست دادند. اما سرمایه افرادی که در بانک ها حساب داشتند، محفوظ ماند. در دهه ۷۰ تعداد محدود بانکها در کشور فعالیت داشتند ولی با آن هم اعتباری خوبی در بین مردم کسب نموده و تعداد زیاد از هموطنان ما حساب های مختلف بانکی داشتند. با فروکش شدن جنگ های آن زمان مشترکین توانستند بدون کدام خساره، پول و دیگر اشیای قیمتی شان را از بانک ها بگیرند. خوشبختانه در سال های اخیر، د افغانستان بانک

نظر به جمعیت، رشد اقتصاد و نیاز زمان، جواز فعالیت را به چندین بانک تجارتي صادر کرده است. این بانک ها که مراجع قانونی برای سپرده های مردم است، سهولت ها و زمینه های مستقیم و غیر مستقیم اقتصادی چون سرمایه گذاری ها، اجرای تمویلات مالی مختلف را فراهم ساخته، ارایه خدمات بانکی در دور ترین نقاط کشور و جهان را در اسرع وقت ممکن ساخته است و از طرف دیگر زمینه اشتغال برای هزاران تن از افراد تحصیل کرده و مسلکی را به میان آورده است که در زمینه داشتن نظام بانکی مطمئن و رشد اقتصادی کشور نقش خوبی ایفا نموده اند. یگانه راه تقویت نظام بانکی کشور اعتماد مردم به بانک های کشور است. بانکها فعالیت های شان را نظر به قوانینی که از جانب د افغانستان بانک وضع شده، انجام می دهند. نکات کلیدی این قوانین را شفافیت، امنیت و خدمات به مشتری و حفظ سپرده های مردم تشکیل می دهد. چنانکه گفته اند (صحت ثروت است) نگهداری پول نقد در منازل، دوکان ها و جاهای دیگر باعث پریشانی فرد و افراد خانواده شده و آرامش روحی شان را مغشوش ساخته، تمام هوش و فکر شان مصروف سرمایه (پول نقد) می باشد، که مبدا در نتیجه سرقت، آتش سوزی و یا آفات طبیعی دیگر سرمایه شان را از دست بدهند، پس کار عاقلانه این است تا بالای

بانک ها اعتبار نموده و پول های نقد را که در منازل به صورت غیر معیاری، در بالش ها، قطی های مواد خوراکی و پنهان کردن زیر خاک که در نتیجه پول خود را از دست داده و یا آسیب بر آن وارد می شود، روی آوردن به نهاد های مطمئن مانند بانک ها برای سپرده ها، شما در کنار محفوظ نگهداشتن پول تان می توانید از خدمات نظام بانکی نیز استفاده نمایید. بانکها نظر به خواست مشتری برای شان حساب باز می نماید و از این طریق به شما کمک می کند تا معاملات پولی خود را در اسرع وقت انجام دهید، انتقال پول فزیکتی یکی از مشکل ترین کار های است که خطرات را با خود به همراه دارد. ولی انتقال پول از طریق بانک ها در اسرع وقت صورت گرفته خطرات یاد شده را به حد صفر کاهش می دهد. به همین ترتیب بانکداری الکترونیکی، یکی از بهترین مزایای نظام بانکی بوده که در حال حاضر اکثریت مردم جهان از آن استفاده می نمایند، این سیستم ها کار پرداخت مشترکین را خیلی آسان ساخته زیرا از هر کجا و در هر زمان می توانیم پول خریداری، تحویلی های مختلف، پرداخت بل برق، مالیات جایداد ها، فیس تحصیل، خریداری های آنلاین، انتقال پول از یک حساب به حساب دیگر و به همین ترتیب استفاده از ماستر کارت ها

در جریان سفر به ما کمک می کند تا بدون انتقال پول فزیکتی، مصارف سفر، تکت طیاره و دیگر مصارف خود را از طریق این کارت ها چه در داخل و یا خارج از کشور بدون ضیاع وقت پرداخت نماییم.

د افغانستان بانک منحیث نظارت کننده نظام بانکی کشور با دقت تمام، فعالیت ها و خدمات بانک های خصوصی را تحت نظر دارد و در تلاش است تا زمینه خدمات بانکی معیاری را در پرتو قوانین بانکی محیا نموده و با تدوین جلسات متداوم و نظارت دقیق از چگونگی اجراءات و فعالیت های بانکهای خصوصی، این روند را تسریع بخشد و به همین ترتیب بانکداری اسلامی را که خواست جامعه اسلامی است، جاگزین بانکداری متعاف نماید تا باشد هموطنان ما با خیال راحت بتوانند از خدمات بانکداری اسلامی مستفید شوند.

هموطنان عزیز! رشد نظام بانکی زمینه ساز رشد اقتصادی کشور است و تنها راهی پیشرفت آن در حمایت و اعتبار شما به نظام بانکی می باشد، پس برای حفاظت از دارایی های خود و حمایت از سکتور مالی کشور در یکی از این بانک ها حساب افتتاح نموده و از خدمات آن مستفید شوید.

د اسلامي پراختيا بانک: په ۲۰۲۳ کال کې په افغانستان کې ۱۴ پروژې لاسليک شوي د اسلامي پراختيا بانک د افغانستان د بشر دوستانه امانې صندوق په تړاو يوه راپور کې ويلي چې په ۲۰۲۳ کال کې دغه بنسټ له خوراکي نا امنۍ سره د مبارزې، د ماشومانو د تغذيې د پروگرامونو، د روغتيايي مراقبتونو، ښوونې او د هېوادوالو لپاره د روغتيايي خدمتونو د وړاندې کولو په برخو کې خپلې مرستې وړاندې کړې دي. د اسلامي پراختيا بانک په دغه راپور کې راغلي: «په ۲۰۲۳ کال کې د ۳۵.۳۵ ميليونه ډالرو په ارزښت ۱۴ پروژې پلي شوي، چې ۲۴.۱۴ ميليونه ډالره د افغانستان د بشردوستانه امانې

صندوق له لارې لگول شوې دي.» له دې سره هم مهاله، د پلازمېنې يو شمېر اوسېدونکي وايي چې بې وزلي او بې روزگاري د دې لامل شوي چې تر ډېره په بشري مرستو اتکا وکړي او له مرستندويو بنسټونو غواړي چې خپلو مرستو ته دوام ورکړي. د اقتصاد وزارت د بې وزلي له منځه وړلو لپاره له افغانستان سره د بشري مرستو دوام مهم گڼي. د اقتصاد وزارت مسلکي مرستيال عبداللطيف نظري وويل: «د اسلامي پراختيا بانک له مرستو څخه مننه کوو؛ خو هيله کوو چې د اسلامي پراختيا بانک او ټول مرستندويه بنسټونه پروژې په راتلونکي کې بېخ بناوو او پراختيايي پروژو ته متوجه

کړي خو د افغانستان د ځان بسياينې په برخه کې له موږ سره مرسته وکړي.» د اسلامي پراختيا بانک د ۱۹۷۵ کال د اکتوبر په ۲۰ مه د ۲۲ اسلامي هېوادونو لخوا د سعودي عربستان په جده ښار کې د ۷۵۵ ميليونو اسلامي دينارو په لومړنۍ پانگې سره جوړ شو، چې موخه يې د اسلامي قوانينو پر بنسټ د غړو هېوادونو او د مسلمانو ټولنو اقتصادي پراختيا او ټولنيز پرمختگ دی. صادرات ۱۴۵ ميليون ډالري افغانستان از طريق دهليزهای هوایی در سال ۱۴۰۲ وزارت صنعت و تجارت می گوید که در سال ۱۴۰۲ خورشیدی به ارزش ۱۴۵ ميليون ډالر صادرات از

طريق دهليزهای هوایی انجام شده است. آخندزاده عبدالسلام جواد سخنگوی این وزارت می گوید که مهمترین اقلام صادراتی از طريق دهليزهای هوایی را هنگ، زعفران، میوه خشک، میوه تازه و قالین تشکیل می دهد. به گفته ی او، بیش ترین صادرات از طريق میدان های هوایی به کشورهای هند، امارات متحده عربی، ترکیه، ایران، ازبکستان آلمان و کانادا انجام شده است. سخنگوی وزارت صنعت و تجارت گفت: «صادرات افغانستان از طريق میدان هوایی کشور در سال ۱۴۰۲ به مقدار ۲۴۷ تَن به ارزش ۱۴۵ ميليون ډالر است هنگ میوه های خشک و تازه،

سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی، البسه، نخود، قالین، زعفران، لوازم آشپزخانه و پوست بز و گاو است.» اتاق تجارت و سرمایه گذاری صادرات از طریق دهلیزهای هوایی را در رشد اقتصادی مهم می‌داند و تاکید می‌کند که باید هزینه انتقال از طریق دهلیزهای هوایی کاهش یابد. توکل احمدیار رییس اتاق تجارت و سرمایه گذاری گفت: «سابق‌ها که بود برای ما یک سبسادی می‌دادند بخاطریکه ما یک روش را یاد بگیریم که در دنیا همین تولیدهای ما شناخته شود و دیگر این که ارزان برای ما تمام شود.» شماری از بازرگانان از سرگیری	پروازهای شرکت های بین‌المللی هوانوردی را در افزایش صادرات از طریق میدان های هوایی سودمند می‌دانند. زلمی عظیمی بازرگان گفت: «چون که پروازهای خارجی در افغانستان دوباره از سر گرفته شده است خواهش ما این است که امارت اسلامی زمینه سبسادی را برای ما فراهم کند تا ما به خارج از کشور نیز صادرات داشته باشیم.» بر بنیاد اطلاعات وزارت صنعت و تجارت در سال ۱۴۰۲ خورشیدی به ارزش ۱۸ میلیارد صادرات به بیرون از کشور انجام شده که یک بخش آن را صادرات کالاها از طریق دهلیزهای هوایی	تشکیل می‌دهد. تبر کال د صادراتو او وارداتو ارزښت له ۱۰ میلیارد ډالرو څخه ډیر وو - د احصائیی ملي اداره د احصائیی او معلوماتو ملي ادارې د چارشنې پر ورځ (د غویی شپږویشتمه) ویلي چې تبر کال د صادراتو ارزښت ۱ میلیارد ۷۷۷ میلیون او ۹۰۰ زره ډالرو او د وارداتو ارزښت ۸ میلیارد او ۵۷۶ میلیون او ۳۰۰ زره ډالرو ته رسېدلی دی. د دغه ریاست د څرگندونو له مخې؛ تبر کال د هېواد په صادراتي توکو کې مېوو له ټولو ډیره ونډه درلوده او د صادراتو ارزښت یې ۶۴۵ میلیون او ۵۰۰ زره امریکایي ډالرو ته رسېده. دغه راز د	درملو بوتې او منرالي توکي او سابه دویم، دریم او څلورم ځای لري. تبر کال د هېواد په وارداتي توکو کې نفتي توکو او لبنیاتو له ټولو ډیره ونډه لرله، چې ټولیز ارزښت یې یو میلیارد او ۳۷۷ میلیون او ۹۰۰ زره امریکایي ډالرو ته رسېده او په همدې توګه د ماشینۍ، ترانسپورتي وسایطو او پرزو ارزښت یو میلیارد او ۱۵ میلیون او ۹۰۰ زره ډالرو ته رسېده او ټوکر، فلزات او فلزي محصولات په دریم او څلورم ځای کې دي.
--	---	---	---

منابع:

طلوع نیوز، ۱۴۴۵ شوال المکرم ۲۰ (۱۴۰۳/۰۲/۱۰) / طلوع نیوز، ۲۷ شوال المکرم ۱۴۴۵ (۱۴۰۳/۰۲/۱۷) آریانا نیوز، ۱۴۰۳/۰۲/۲۶

نقش حیاتی د افغانستان بانک در ثبات اقتصادی و رشد پایدار

در دنیای پیچیده اقتصادی امروز، نقش بانک‌های مرکزی در مدیریت و راهنمایی اقتصاد کشورها بسیار حائز اهمیت است. د افغانستان بانک نیز به عنوان بانک مرکزی افغانستان، وظیفه‌ای بزرگ و پراهمیت بر عهده دارد؛ وظیفه‌ای که شامل تدوین، اتخاذ و اجرای سیاست‌های پولی با هدف اصلی تأمین ثبات قیمت‌ها و ایجاد شرایط مطلوب برای رشد اقتصاد کشور است.

د افغانستان بانک با اتکا به چارچوب سیاست‌های پولی معقول و موثر، تلاش ورزیده است تا از طریق کنترل حجم نقدینگی در اقتصاد، به مهار نرخ تورم و تأمین ثبات سطح عمومی قیمت‌ها بپردازد. این چارچوب، ستون فقرات سیاست‌های پولی را تشکیل داده و به عنوان یک نقشه راه برای دستیابی به اهداف اقتصادی کشور

عمل می‌کند. برای اجرای سیاست‌های پولی، د افغانستان بانک مجموعه‌ای از ابزارهای متنوع روی دست داشته و از آن استفاده می‌نماید. هر یک از ابزارها با هدف تأثیرگذاری بر میزان نقدینگی و عرضه پول در اقتصاد، به کار گرفته می‌شوند تا بتوانند تغییرات مطلوب در فعالیت‌های اقتصادی را به همراه داشته باشند.

با تطبیق سیاست‌های پولی کوشش بعمل می‌آید تا ثبات نرخ مبادله تأمین گردد. با اتخاذ رژیم نرخ مبادله شناور مدیریت شده، د افغانستان بانک تلاش می‌کند تا نوسانات حاد نرخ اسعار را کنترل کند و بدین وسیله ثبات در بازار ارز را حفظ نماید. این رژیم با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی، وضعیت بیلانس تادیات و درجه باز بودن

اقتصاد کشور انتخاب شده و نقش مهمی در حفظ ثبات قیمت‌ها و تنظیم نرخ مبادله دارد.

حفظ ثبات قیمت‌ها نه تنها به کاهش نرخ تورم کمک می‌کند، بلکه اعتماد سرمایه‌گذاران را نیز به همراه دارد. این اعتماد به سرمایه‌گذاران امکان می‌دهد تا منابع مالی خود را به صورت بهینه در تولید و رونق بازار کار، سرمایه‌گذاری کنند.

ثبات قیمت‌ها تصامیم اقتصادی خانواده‌ها را تحت تأثیر قرار داده و میزان پس‌اندازها را بهبود می‌بخشد. بنابراین، هدف اصلی د افغانستان بانک در حفظ ثبات قیمت‌ها، زمینه‌ساز رشد اقتصادی پایدار کشور است.

با توجه به نقش حیاتی د افغانستان بانک در تأمین ثبات اقتصادی و ایجاد شرایط مناسب برای رشد اقتصادی، اجرای سیاست‌های پولی موثر و پایدار از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. استفاده از ابزارهای متنوع و چارچوب هدف‌گذاری سیاست‌های پولی، به د افغانستان بانک امکان می‌دهد تا حجم نقدینگی را به صورت کارآمد کنترل و نرخ تورم را مهار کند. علاوه بر این، مدیریت درست نرخ مبادله نیز می‌تواند به حفظ نرخ مبادله و تقویت اعتماد در بازارهای مالی کشور کمک کند. د افغانستان بانک با پیگیری این اهداف و اجرای سیاست‌های مناسب، به عنوان یک نهاد کلیدی، نقش موثری در توسعه و پیشرفت اقتصادی افغانستان ایفا کند.

هر کسور از خود واحد پولی دارد. مردم هر کسور واحد پولی خود را دوست دارند و در همه معاملات پولی از آن استفاده می کنند تا با ارزش بماند. واحد پولی ما افغانی است. افغانی باید در تمام قلمرو کسور توسط افغانها بکار برده شود تا ارزش آن حفظ و با ثبات بماند.

د مخ پر زیاتیدونکي انفلاسیون پېچلتیاوې او حل لارې

ژباړه: فاتح الله صافی - د افغانستان بانک د ژباړې بورډ غړی

او د مشتریانو د پېر په ځواک کې د تدریجي کمښت د مدیریت د څرنګوالي لپاره تر ټولو ښه دلیل دی.

انفلاسیون څه ته وايي؟

انفلاسیون په یو اقتصاد کې د بیو د لوړوالي په توګه تعریف شوی دی. په ۲۰۲۲ کال کې انفلاسیون یو له هغو خطرونو څخه وګڼل شو چې نړیواله هوساینه ورسره مخ ده.

په هغه صورت کې چې بېي د تمې برعکس لوړې شي، پیسې د پخوا په څیر د پېر ښه ځواک نه لري چې دا چاره ډیرو پیسو ته تقاضا زیاتوي او په پای کې د لا ډیر انفلاسیون سبب ګرځي. که چیرې بېي په خورا چټک ډول لوړې شي، د یو اقتصاد بنسټیز فعالیتونه له کاره لویږي. د بیلګې په توګه، د لوړ انفلاسیون پر مهال

د ۲۰۰۸ زیږدیز کال د مالي بحران او لوی اقتصادي شاتګ وروسته پانګوالو او ادارو لوړپوړو چارواکو د ټکنانې ټیټ نرخ او د انفلاسیون ټیټې کچې درلودونکې نړۍ ته لیوالتیا زیاته کړه. ښایي نور داسې نه وي. په ۲۰۲۱ز کال کې د نړۍ په زیاتو برخو کې انفلاسیون د زیاتیدو په لور وخوځید او همدارنګه په ۲۰۲۲ کال کې د امریکا متحده ایالاتو د لسيزې تر ټولو زیات انفلاسیون تجربه کړ.

د ۲۰۲۲ کال د اکتوبر په میاشت کې د پیسو نړیوال صندوق خبرداری ورکړ چې انفلاسیون او له انفلاسیون سره د مبارزې لپاره د مرکزي بانکونو لخوا د ټکنانې د نرخ لوړوالی کولای شي ټول نړیوال اقتصاد وګواښي چې همدا د انفلاسیون په عواملو د پوهیدلو،

د ۲۰۲۱ کال د پسرلي راهيسې په امريکا او د نړۍ په زياتو برخو کې بېې د يادې سلنې څخه په چټکۍ لوړېږي. لوړ انفلاسيون ډيری مرکزي بانکونه اړ کړي دي ترڅو د ټکټانې نرخ لوړ کړي چې ورو نړيواله وده ګواښي او آن کولای شي په ډيرو هيوادونو کې اقتصادي شاتګ رامنځته کړي. پر دې پوهيدل چې مرکزي بانکونه څه فعاليتونه کوي او د دوی کړنې پر سوداګريو څه اغيزې لري، له موږ سره مرسته کوي ترڅو د انفلاسيون پر اساساتو او عواملو پوه شو.

د انفلاسيون عوامل څه دي؟

په بنسټيز ډول انفلاسيون د عرضې په پرتله د خورا زياتې تقاضا

خلک د پيسو ترلاسه کولو سره سم خپلې پيسې په مصرف رسوي، ځکه د هر ساعت په تيريدو سره په بيو کې زياتوالی راځي. په همدې دليل مرکزي بانکونه ډيری وخت د انفلاسيون لپاره يو هدف ټاکي او د ټکټانې نرخ کاروي ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې بېې له وړاندې د ټاکل شوي سرعت سره سمې روانې دي. په عمومي توګه که چيرې د انفلاسيون په نرخ کې له وړاندوينو سره سم لږ زياتوالی رامنځته شي نو په دې صورت کې انفلاسيون بې زياته وي. د امريکا متحده ايالاتو مرکزي بانک په هر کال کې ۲ سلنه زياتوالی په پام کې نيسي.

څخه رامنځته کيږي. د آمريکا د مرکزي بانک پخوانی رئيس بن برناک د لوی اقتصاد په اړه خپل کتاب کې، چې اندريو آبل سره يې يوځای ليکلي، وايي کله چې د بيو په يوه ځانگړې کچه کې د تقاضا شوو توکو ټوليز مقدار د بيو په هماغه کچه کې د عرضه شوو توکو له مقدار څخه په چټکۍ سره لوړيږي، نو انفلاسيون رامنځته کيږي.

خو دلته دا پوښتنه پيدا کيږي چې هغه کوم عوامل دي چې له امله يې تقاضا له عرضې څخه زياتيږي؟ دا د يو شمير مختلفو لاملونو په واسطه رامنځته کيږي او په دې پوهيدل له موږ سره مرسته کوي چې د لوی اقتصاد درېو ارکانو ته پاملرنه وکړو چې ديويد موس په خپل کتاب "د لوی اقتصاد لاندې لارښود" کې بيان کړي دي. نوموړي دا کتاب پر دريو عواملو ويشلی دی لکه محصول (يو اقتصاد څومره توليد کوي)، پيسې (خلک څومره پيسې لري يا په آسانی ورته لاسرسی لري) او تمې (خلک څه فکر کوي چې په راتلونکي کې به څه پېښيږي). دا درې واړه عوامل په انفلاسيون کې خپل رول لري.

د عرضې ستونزې: انفلاسيون ډيري وخت په عرضه کې د ستونزو له امله رامنځته کيږي. د بيلگې په توگه که چيرې د تيلو ډيری توليدوونکي د جگړې له امله د تيلو توليد بند کړي، د انرژۍ بيه لوړيږي. په داسې حال کې چې انرژي نږدې د ټولو توکو په توليد کې کارول کيږي، نو په دې صورت کې د نورو توکو بيه هم لوړيږي چې دې ته د بيو د زياتوالي له امله رامنځته شوی انفلاسيون (Cost-push inflation) هم وايي.

د پيسو عرضه: د پيسو په عرضه کې زياتوالی هم د انفلاسيون لامل کيږي. لکه څرنگه چې ښاغلي موس په خپل کتاب کې تشرېح کړې "په جيونو او بانکي حسابونو کې د زياتو پيسو د شتون په صورت کې مصرف کوونکي د شيانو د پېرلو لپاره نوي دلايل پيدا کوي"، هغه په خپل کتاب کې ليکلي: "په هغه صورت کې چې د

توکو او خدماتو عرضه هم په ورته وخت کې زياته نه شي، د توليداتو لپاره د مصرف کوونکو زياتيدونکې تقاضا به قيمتونه لوړ کړي، چې له امله يې انفلاسيون رامنځته کيږي. اقتصاد پوهان ځينې وختونه وايي چې انفلاسيون هغه وخت رامنځته کيږي چې د لږو توکو اخيستلو لپاره ډيرې پيسې شتون ولري چې دې حالت ته د تقاضا له امله رامنځته شوی انفلاسيون (demand-pull inflation) وايي.

د انفلاسيون د پيسو د عرضې تيوري د اقتصاد پوه ميلټن فريدمن لخوا وړاندې شوې وه، په داسې حال کې چې دا رښتيا دي چې د پيسو زياته عرضه کولای شي د انفلاسيون لامل شي خو بيا هم د فريدمن ادعا ډيره لويه ده. په حقيقت کې که چيرې د انفلاسيون عوامل په يو ټکي کې خلاصه شي نو هغه ښايي توقعات وي.

د توقعاتو زياتيدل او کميدل: د انفلاسيون په ډيری ماډلونو کې د پيسو زياته عرضه د انفلاسيون لامل نه بلکې د پيسو په عرضه کې نا اټکل شوی زياتوالی د انفلاسيون لامل کيږي. په دې توگه داسې ادراک کيږي چې که چيرې ټول په دې وپوهيږي چې تقاضا به زياته شي (ځکه چې د پيسو زيات جريان شتون لري) نو په دې صورت کې به عرضه هم زياته شي ترڅو د تقاضا سره برابره شي. دا په تقاضا کې يو غير اټکل شوی زياتوالی (يا په عرضه کې کموالی) دی چې انفلاسيون رامنځته کوي.

د دې ترڅنگ، د انفلاسيون په اړه د خلکو تمې او توقعات پر حقيقي انفلاسيون اغيزه کوي. کله چې د توکو بيه لوړيږي نو کارکوونکي نه شي کولای چې د خپلو مزدونو پر مټ ډير توکي وپېري. په دې صورت کې، که چيرې خلک د لوړ انفلاسيون توقع ولري نو دوی به د لوړو مزدونو غوښتنې کوي ترڅو د خپل ژوند معيار وساتي. خو که چيرې شرکتونه د دې مزدونو د لوړيدو اټکل وسنجوي نو دوی به د توليدونکو توکو بيه نورې هم لوړې کړي چې د مزد-بیه زياتوالی (wage-price spiral) بلل کيږي او

کارکوونکي به په کار وگمارل شي؛ فابريکې به بيا پرانېستل شي او ډير توکي به توليد شي. دا ټول په هغه صورت کې امکان لري چې يو اقتصاد د خپل ټول ظرفيت سره سم فعاليت ترسره کړي او تر ډيره حده اقتصادي سرچيني وکارول شي چې په دې حالت کې ډير کم انفلاسيون رامنځته کيږي. په همدې دليل کله چې د بې روزگاري کچه کمه وي انفلاسيون ډير عام وي. په هغه صورت کې چې ډيرې شته کارکوونکي دندې ولري، دوی د زياتو مزدونو تقاضا کوي چې د يو د لوړيدو سبب گرځي، او همدارنگه نور کارکوونکي به شتون ونه لري ترڅو زياتيدونکې تقاضا پوره کړي دا يو داسې حالت وي چې د لږو توکو پيرلو لپاره ډيرې پيسې موجودې وي.

د بې روزگاري ټيټه کچه تل د انفلاسيون لامل نه کيږي بلکې په هغه صورت کې چې يو اقتصاد په پوره ظرفيت کې فعاليت کوي، لږ تر لږه د لنډې مودې لپاره د ټيټ انفلاسيون او د بيکارۍ ټيټې کچې تر منځ اړيکه شتون لري.

د ټکټانې نرخ لوړوالی څرنگه په انفلاسيون کې مرسته کوي؟ مرکزي بانکونه د ټکټانې نرخ کاروي ترڅو تقاضا او انفلاسيون کنترول کړي. په هغه صورت کې چې انفلاسيون په لوړ حد کې قرار ولري دوی د خپل لنډ مهالې ټکټانې د نرخ ټاکلی هدف لوړوي. د ټکټانې لوړ نرخونه د دې لامل کيږي چې مصرف کوونکي او تصدۍ پور اخيستلو ته ډير زړه ښه نکړي چې په پايله کې يې د توکو او پانگونې لپاره تقاضا کميږي. کله چې انفلاسيون د عرضې په پرتله د تقاضا د زياتيدو په صورت کې رامنځته شوی وي نو په دې صورت کې د تقاضا کچه بايد راکمه کړای شي ترڅو د عرضې سره مساوي شي او هغه فشار له منځه ولاړ شي چې له امله يې بېي لوړې شوې وې.

مرکزي بانکونه د ټکټانې نرخ تر اغيز لاندې نيولو لپاره له يو شمير مختلفو لارو چارو څخه ګټه اخلي خو په متحده ايالاتو کې په

اضافي انفلاسيون رامنځته کوي چې له نيکه مرغه د مزدبېي زياتوالی ډير کم پېښيږي.

دا چې توقعات ډير مهم دي، مرکزي بانکونه هڅه کوي چې د انفلاسيون پر وړاندې خپل اعتبار وساتي او د انفلاسيون توقعات په کنترول کې وساتي. په اساسي توګه دا د دې مفهوم ورکوي چې دوی غواړي ټولو ته قناعت ورکړي چې د انفلاسيون د ټاکلي هدف د پوره کولو وړتيا لري نو د دې لپاره خلک د انفلاسيون د مياشت په مياشت ارقامو په اړه اندېښنه نه کوي او داسې انگيري چې انفلاسيون به د مرکزي بانک د ټاکلي هدف په اندازه زيات شي.

بيکاري او انفلاسيون

بايد په ياد ولرو چې د انفلاسيون رېښه د عرضې په پرتله په زياتې تقاضا کې نغښتې ده. د دې په اړه د فکر کولو بله لار د دې پوښتل دي چې په يو اقتصاد کې د وخت په يوه نقطه کې څومره وړتيا شتون لري چې کارول شوې نه ده. يو اقتصاد د خلکو د وخت او ځيرکتيا، ماشينونو او نورو بېخناوو او طبيعي سرچينو په کارولو سره توليدات ترسره کوي، خو د بيلابيلو دلایلو له مخې اقتصادونه ځينې وخت هاغسې توليد نه ترسره کوي چې دوی يې کولای شي: لکه ډيری کارکوونکي دندې نه لري نو ډيری فابريکې توليد نه کوي او داسې نور. د ۲۰۰۸ ز کال د مالي بحران په جريان کې په ډيری هيوادونو کې بيکاري رامنځته شوې ده او په اقتصاد کې داسې وړتيا او سرچينې ډيرې ترسترگو کيږي چې ګټه ترې نه اخيستل کيږي يعنې ډيری اقتصادي سرچينې په کار اچول شوې نه دي.

په داسې اقتصاد کې چې ډيری اقتصادي سرچينې پکې په کار نه وي اچول شوي، داسې خطر لږ پېښيږي چې تقاضا دې له عرضې څخه زياته شي او له همدې کبله د انفلاسيون خطر هم کم وي. په هغه صورت کې چې تقاضا په ناڅاپي توګه زياته شي بې روزگار

عمومي توگه د "آزاد بازار عملياتو" په نوم يادېږي. د امريکا متحده ايالاتو مرکزي بانک د آزاد بازار د عملياتو فدرالي کميټه د ټکټانې نرخ لپاره هدف ټاکي او بيا د امريکا متحده ايالاتو مرکزي بانک پورېانې او نورې شتمنۍ پېری او پلوري ترڅو د پيسو پر عرضه او د لنډ مهالې ټکټانې نرخ باندې اغېز ولري.

اوسمهال د انفلاسيون لاملونه څه دي او په ۲۰۲۱ او ۲۰۲۲ کې څه وو؟

د تېر يو نيم کال لوړ انفلاسيون په عرضې او تقاضا دواړو کې رېښې درلودې. د عرضې په برخه کې، د کرونا ناروغۍ له امله د توکو په لېږدولو کې ځنډ او د کارکوونکو کمښت او همدارنگه د يوکراين د جگړې له امله د انرژۍ او خوړو په بيو کې د لوړوالي له کبله انفلاسيون شتون درلود. د انرژۍ کمښت او د توکو د لېږدولو د لگښتونو د زياتوالي له امله د ډيرو اجناسو په بيو کې غير مترقبه زياتوالی رامنځته شوی چې همدا زياتوالي بيا د اقتصاد نورو برخو ته وغځيد.

د تقاضا له پلوه، ډيری هيوادونو د کرونا د وبا پر مهال کورنيو او شرکتونو ته زيات مبلغ پيسې ورکړې ترڅو هغوی وکولای شي قرنطين او بې روزگاري مدیریت کړي دا چاره د پيسو په عرضه کې د زياتوالي لامل شوه چې په پايله کې انفلاسيون لوړ شو. په کور کې د فزيکي تمرين کولو لپاره د ماشينونو تقاضا د وبا پر مهال په دراماتيکي توگه زياته شوه ځکه چې مصرف کوونکو په خپلو جیبونو کې پيسې درلودې او نه يې شو کولای چې د رستورانونو او نورو خدماتو لپاره يې مصرف کړي.

هيڅوک هم نه پوهيږي چې دې مختلفو عواملو څومره ونډه درلوده خو د نيويارک فدرالي زيرمو بانک کې د اقتصاد پوهانو د يوې څيړنې له مخې په ۲۰۲۱ کې د بيو لوړوالی ۴۰ سلنه د عرضې د عواملو له مخې او ۶۰ سلنه د تقاضا د عواملو له مخې اټکل شوی دی.

د انفلاسيون پر مهال څرنگه مدیریت ترسره کړو؟ د يو ښه مدیریت ډيری اړخونه د انفلاسيون تر اغيز لاندې نه راځي. خو په دې دوره کې د مديرانو لپاره يو شمير موارد شتون لري چې بايد فکر پرې وکړي. لومړی دا چې د بيو د لوړوالي د بالقوه ځواک سره څرنگه تعامل ترسره شي. په دې تړاو د مینوسوټا پوهنتون مارک برجن او د هغه همکارانو يو شمير ستراتيژۍ وړاندې کړې دي. يو له بنسټيزو ستراتيژيو څخه د داسې پالیسۍ د شتون څخه ډاډ ترلاسه کول دي چې کله او څرنگه بايد بې لورې کړو او د دې بدلونونو د زیان د راکمولو لپاره هر څه چې ممکن وي، وېی کړو ځکه چې د بدلیدونکو بيو زیانونه زیاتیدلای شي.

همداراز، د ډارټماوت پوهنتون استاد ويچای گوویندراجن او د هغه همکاران هم د انفلاسيون د مدیریت لپاره سپارښتنې لري. يو له دې سپارښتنو څخه يې د کارکوونکو سره مخکې له مخکې د زیاتې مفاهمې ترسره کول او د هغوی مورال لوړول دي. په هغه صورت کې چې د کار په بازار کې کارکوونکو ته تقاضا ډيره او عرضه کمه وي، د کارکوونکو د ساتلو لپاره ډير څه ترسره کولو ته اړتيا وي او حتی ستونزمنه چاره وي ځکه چې د ټکټانې د نرخ د لوړوالي له امله به لگښت هم لوړ وي. د هارورډ د سوداګرۍ پوهنتون استاد لو شيلې هغه کارکوونکو ته د لومړيتوب ورکولو سپارښتنه کوي چې ساتلو ته يې اړتيا وي.

مرکزي بانکونه د ټکټانې د نرخونو د لوړولو له لارې د انفلاسيون سره مبارزه کوي او همدارنگه شرکتونه هم اړتيا لري چې خپلې ستراتيژۍ او عمليات د دې په رڼا کې و ارزوي. د ټکټانې لوړ نرخونه د پور اخيستلو بيه لوړوي او په عمومي توگه د پانګوالو ليوالتيا لنډ مهاله گټو ته زیاتېږي.

هر هېواد خپل پولي واحد لري. د هر هېواد وګړي له خپل پولي واحد سره مینه لري او په ټولو پولي راکړو ورکړو کې یې کاروي ترڅو ارزښت یې ښه وساتل شي. افغانی زموږ پولي واحد دی. افغانان باید د هېواد په هر ه سیمه کې افغانی وکاروي ترڅو ارزښت او ثبات یې وساتل شي.

non, 1997). (Djahantighi & Fakar, 2010) expressed that "an online trust is one of the key hindrances to sellers succeeding on the web medium. An absence of trust is

liable to dishearten online buyers from taking part in e-trade". The absence of entrusting (an online trust) is liable to dissuade any buy over the web (Merrilees & Fry, 2003).

Trust in online contexts is essential to maintain relations with consumers. More than ever, trust in an online context implies consumer willingness to be vulnerable to a company and a belief that the firm will fulfill promises and not exploit that vulnerability for its benefit (Ranaweera, McDougall, & Bansal, 2005). Furthermore, according to (Spekman 1988), trust is crucial to relational exchange that it is "the cornerstone of the strategic partnership" between the seller and the buyer. In simple terms, trust can be defined as the belief by one party about another party that the other party will behave in a predictable (Luhmann, 1979). (Rotter, 1967) also defined interpersonal trust as "an expectancy held by individuals or groups that the word, promise, verbal, or written statement of another can be relied on. Online trust is an essential component of the overarching conversation that has become a crucial issue given the times we live in. It is described as a reliance on a firm by its stakeholders about its business.

Repeat purchase is the personal likelihood of an individual continuing to purchase

products from retailers in the future. Consumption of service delivery experience is crucial for the customer to consider when choosing whether to repeat the transaction or switch; these variables are critical to the suppliers' sustainability (Bolton, Lemon, & Bramlett, 2006). Therefore, the research would illustrate the effects of customer experience on user repeat buying behavior. Jin & Park (2006) discovered that the consumer trust source changes as the purchasing experience grows, while the consumers' satisfaction source remains the same irrespective of the buyer purchase experience. The customer experience (C.E.) can help and advantages in many problems.

Experience can help us to describe, for instance, how learning happens and what experience can affect and modify the knowledge, attitudes, and behavior of consumers (Erdem & Swait, 2004). Therefore, the choice of mobile telephone services is buying and estimating the use of the consumer's experience. This is because the buying patterns, in which the predictors and determinants have to be clarified, become a repeated choosing action as a continuous process (Sheth & Raju, 1974).

Note: The remaining parts of this article will be published in the upcoming issues of the Magazine.

By: Ihsanullah Mansoor, Rahman Shah, Bary jan Patwal

(Garbarino & Johnson, 1999), commitment is the feelings of respect, loyalty referring to their blessing agreements, and even pride of the clients towards the firm. Dwyer, Schurr, & Oh (1987) believed that the buyer's objective to maintain a relationship had been enhanced when buyer supposed to higher-end cost. Responsibility for relation is the type of predictable obligation that both partners have to maintain their relationship. If both partners developed a positive relationship, then surely both will continue the commitment. In the absence of any good relationship between partners, the intention for leaving is higher.

According to (Johnston & Johal, 1999), high trust between buyers would lead the vendors to take a step towards better performance and obtain more activities. In this way, the producer's relationship and commitment will be affected by the trusted partner (Moorman, Zaltman, & Deshpande, 1992) and discovered that customer trust in exploration vendors is fully affected by relationships of tested customers.

Theory of Trust and relationship commitment demonstrated that commitment only affects direct and interceding influences (Morgan & Hunt, 1994). Trust and commitment positively impact social trades. Trust is defined as one partner believe in the consistency and trustfulness relation exchange (Morgan & Hunt, 1994). Trust plays a significant role in a critical organization and

needs partners to see each other as trustworthy (Wilson & Mummalaneni, 1986). Trust affects the relationship commitment positively. (Morgan & Hunt, 1994) Relationship commitment is the ability to invest financial, physical, or relationship-related resources in a relationship (Morgan & Hunt, 1994).

H5: *Relationship commitment has a positive influence on online trust.*

2.7. Online trust and repeat purchase intention

Trust (Dictionary, 1971) is defined as "confidence in or reliance on some quality or attribute of a person or thing, or the truth of a statement." According to Morgan and Hunt (1994), "Trust in the trade accomplices unwavering quality and integrity, and it is considered to be a key intervening and developing the relationships trades." In addition, according to Moorman et al. (1993), "Trust is the ability to depend on a trade accomplice in whom one has certainty." Trust in the service supplier can be characterized by apparent believability and altruism (Doney and amp; Canon, 1997). However, a lack of trust may lead to adverse outcomes (Jamil & Qayyum, 2019).

A few researchers keen on long-haul connections consequently rehash their conduct and have guaranteed that trust may, in reality, be a crucial angle in safeguarding client expectations amid troublesome times. (Garbarino & Johnson, 1999; (Doney & Can-

isfaction. Empirically found that overall consumer's satisfaction and perception about service quality has strongly affected by website design. The structure is seen as a sequence of processes. Once again, the conceptual way of thinking considers the framework as an assortment of web page records. From the engineering point of view, content, structure, communication, and introduction are the four components of the format.

Further, (Ranganathan & Ganapathy, 2002) have empirically developed that purchase intention is affected positively by website design. Nevertheless, there is a general agreement among the researcher about factors that manage the website. In the current study, we examine the nature of web design factors following the above work. We accept that web design factors are an excessive number of the advancement of scientific classification of such factors would assist us with better understanding how trust in B2C e-commerce business influenced. The website is the gathering place between consumer and company in the online environment, and customer satisfaction is based on the website quality. The website is the primary way to talk to the consumer. Its appearance and design are of immense importance along these lines (Bramall et al., 2004). Web design could convince e-customer to reply on customer and area for variable impacts. Multiple analyses have concluded that most of their customers focus on preserving

the web page, e.g., pictures and colors relying on their substance (Fogg, 2002; Gefen & Straub, 2004). Many claims that the site's appearance increased the value of the past performance on the site. (Sinha & Chandrakasan, 2001). An early survey in business-to-consumer (B2C) web-based business settings shows that web page plans effectively enhance buyers' trust for new web vendors (Karimov, Brengman, & Van Hove, 2011). According to Cyr (2008), online customers have confidence in the information design. Trust is achieved by the data arrangement (Yoon, 2002). He explained that successful communication is trusted by the decision-making discussion and confusion (Avinandan & Prithwiraj, 2003).

H4: *Web design has a positive influence on online trust.*

2.6. Relationship commitment and online trust

Morgan & Hunt (1994) stated that relationship commitment is a belief between trading partners and that preserving their constant relationship is necessary and that they can exercise their best effort to take care of it. In the service relationship marketing zone (Berry & Parasuraman, 1991), it should be recommended that "relationships are based on the establishment of shared responsibility." According to (Morgan & Hunt, 1994), simple compliance of trust in a return relationship is commitment. According to

McCord, 2002; Miyazaki & Krishnamurthy, 2002). Security and privacy might be presenting a declaration of safety and data on the security of shopping instruments by showing the logos of those delegated to outsiders. For instance, having trusted external logos, such as VeriSign, guarantees security assurance and appearance to have an overall impact on how customers value e-sellers reliability (Jiang, Jones, & Javie, 2008). Security and privacy of online exchanges are perceived as the primary features of online stores providing data to clients for decisions (H.-Y. Ha, 2004). Electronic banking Yousafzai, Pallister, & Foxall (2005) has shown that explaining the security and privacy measures induces customers to build trust in the bank.

In online transactions, to build trust in the consumer's mind and make them ready for a transaction, security and privacy always play a significant role (H.-Y. Ha, 2004). According to S. Wang et al. (2004), building relationships with clients provides security and privacy disclosing for online sellers. The identification of security and privacy needs profound influence regarding the website (Alam & Yasin, 2010). Those impacts are still not identified that learning might be connected positively. Therefore, the Internet Retailing Act, which is designed to interrupt people, who, in everything that is said and done with Online Exchange Safety Instruments, can enhance their consumer trust in

web shopping (C.-C. Wang et al., 2009).

The security and privacy issue affects how we shop online (Keisidou, Sarigiannidis, & Maditinos, 2011).

H3: *Security and privacy policies have a positive influence on online trust.*

2.5. Web design and online trust

Web design is the organization or appearance of the page. It looks like if the buyer visits it, Pictures, beautiful writings, and the seller's introduction to the buyer and writing contain many web composition materials in various instruments (Susser & Ariga, 2006). Website is a bridge between buyer and organization, and buyer's satisfaction of needs and wants makes the quality of the website. Website is the primary process for the trading customer consideration, and therefore the website appearance and status are precious (Bramall et al., 2004; Gummerus et al., 2004). The web design aspect influences service provider and user trust (Feinberg & Kadam, 2002; Wirth-Pfeifer, Michel, & Wiess, 2003). For e-stores, the quality of web design is vital, which is used by buyers.

Web design provides how writings are managed on the website (Ranganathan & Grandon, 2002). When customers meet within an online store, they want high-quality software, not representative (Wolfinbarger & Gilly, 2003). Lee and Lin (2005) founded that design for the website, an application that has an essential impact on buyer's sat-

FACTORS INFLUENCING ONLINE TRUST AND REPEAT PURCHASE INTENTION: A STUDY OF AFGHAN CONSUMERS

2.4. Security and privacy policies and online trust

These three factors (trustworthiness, privacy, and security) are the most helping elements for the growth of (B2C) business in e-commerce using a higher level of promotion. Lacking to know how privacy and security relate to each other and hypothesized the specific privacy and security issues, these two issues are always highlighted in the literature. According to Taylor (2001), safe memory of information is mixed with disclosing the information within the privacy category related, discussed in the below section. In this literature, another general practice that protected assurance and its global practice denoted the security and privacy concern.

Privacy is when buyers share information voluntarily through the Internet to permit buying. Nevertheless, this assured that buyer's online market could be affected by the privacy of information, and for e-commerce to be completely safe, potential breaches are essential to be solved. Data collection, spam, choice, usage tracking are problems facing the Internet and disclosing information with others. These related zones are founded and described in taxonomy (H.

Wang, Lee, & Wang, 1998). On Internet, the individually recognized information issues are covered by privacy.

In online buying, a client's trust can be influenced by security elements—protection of P.C. and financial information or credit card which is provided by internet sellers (Bart, Shankar, Sultan, & Urban, 2005). Clients accepted that online payment channels are not always protected and may be blocked (J. M. Jones & Vijayasarathy, 2015). It reduces clients' trust, not encouraging them to provide personal data and make online transactions. On the other hand, the degree of insecurity and risk that clients see in online exchange is not whether exchanges are genuinely secure (Klang, 2001). Regardless of whether retailers adhere to logical evaluation that relies on the technological arrangement and legal rules, that unmistakable sense of and security of consumers would be essential to build the required level of trust to enable online transaction (Chellappa & Pavlou, 2002).

Confirmation concerning security and privacy is reverent to the extent to which the website guarantees the clients personal and monetary information, any area which research witnessed has expended (Kimery &

کارت های اف پی سهولت پرداخت و برداشت پول از حساب های بانکی شما را آسان ساخته است. کارت اف پی بگیرید و از سهولت های آن بهره مند شوید.

بانک The Bank

May 2024

شماره ۲۰۲ - ذوالقعدة الحرام - ۱۴۴۵ - ثور ۱۴۰۳

